

6. Дунаєва Л. М. Трансформація цінностей Українців в контексті аналізу риторики президента України В. Зеленського, *Політичне життя*. 2022. С. 84–88.
7. Годний С. П. Етико-політичні засади лобіювання: зарубіжний досвід в Українському контексті. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2018. Вип. 24. С. 81–86.

ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЙ ПОЛІТИЧНОГО МАНІПУЛЮВАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Лисенко Юлія,

кандидат політичних наук,
доцент, доцент кафедри політичних технологій
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

lysenko.yuliia@kneu.edu.ua,

<https://orcid.org/0000-0003-0361-5898>

Манелюк Юрій,

кандидат політичних наук,
доцент, доцент кафедри політичних технологій
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

maneliuk.yurii@kneu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-8186-7604>

Сучасний інформаційний простір є складною, багаторівневою системою, яка зазнає постійних оновлень, змін та реагує на інновації у сфері комунікативної діяльності суспільства. Питання ролі й сутності маніпулятивного впливу засобами політичної комунікації у суспільному житті все більше актуалізується як у контексті як гібридної, так і повномасштабної російсько-української війни за державну незалежність і територіальну цілісність України. Актуальним видається дослідження впливу технологій політичного маніпулювання на інформаційне середовище українського суспільства.

Інформаційне протистояння і способи поширення інформації в умовах війни сформували особливу форму протиборства, що передбачає інформаційний вплив на суспільство з використанням інтернет-ресурсів, засобів масової інформації, комп'ютерних та соціальних мереж з метою формування відповідних переконань, настроїв і суспільної думки загалом. Надзвичайно ефективним інструментом політичного впливу в рамках інформаційних протистоянь є маніпулювання. В умовах інформаційної війни маніпулювання розглядають як складову комунікаційних процесів політичного середовища. Сфера застосування прийомів і методів ведення інформаційної війни та реалізації механізмів маніпулятивного впливу надзвичайно широка, складно прогнозована і динамічна. Маніпулятивні технології в умовах інформаційної війни стають все більш різноманітні за своєю формою, змістом, призначенням і метою. Вони об'єднують відкриті і приховані, вербальні й невербальні, індивідуальні та масові методи впливу на свідомість і підсвідомість громадськості. Як стверджують дослідники, кардинальні зміни, що відбуваються у сучасному інформаційному просторі, створили умови для їхнього використання в інтересах інформаційно-психологічного впливу. Розгорнулася боротьба, що іноді за запеклістю протистояння не поступається класичній версії збройного протиборства. Системне застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє державам в окремих випадках досягти своїх цілей взагалі без застосування звичайної зброї» [1, с. 136]. Український науковець О.Бойко, вивчаючи згадану проблематику, наголошує, що ключовими елементами політичного маніпулювання є прихованість дії; цілеспрямований вплив на масову аудиторію; бажання маніпулятора спрямувати суспільні настрої та поведінку, що дає підставу для формування комплексного підходу у розумінні визначення сутності маніпулювання [2, с. 295]. Науковець стверджує, що найчастіше психологічна маніпуляція здійснюється за допомогою маніпулювання інформацією як системою способів впливу на людську свідомість і несвідоме з метою певного обману, навмисного перекручування дійсності, впровадження у свідомість ілюзорних понять про той чи інший

сегмент дійсності, елементарне приховування правди, цілей, вчинків, дій. Серед характеристик маніпулювання як різновиду комунікації дослідник окреслює такі: 1) прагнення отримати односторонню перевагу, але при цьому маніпулятор дбає про збереження власної іміджевої репутації; 2) тенденція до ігнорування чужих інтересів і намірів, але це не носить всеосяжного характеру, а виявляється у відношенні до аудиторії (співрозмовника); 3) наявність прихованого впливу із залученням не прямого, а опосередкованого тиску з використанням прийомів провокації, обману, інтриги тощо.

На переконання українських дослідників, «у мінливому мережевому світі маніпуляція поширюється набагато швидше, ніж в ієрархічному» [3, с. 23], а здійснення політичної маніпуляції і практики використання соціальних мереж перейняли як суб'єкти світової політики, так і політики місцевого рівня. Соціальні мережі стають доступним майданчиком просування політичної маніпуляції, цифрової пропаганди.

Застосування технологій політичного маніпулювання вступає чинником підвищення ефективності діяльності політичних структур у інформаційному середовищі. Науковці доводять, що на масовому рівні маніпулятивні дії втрачають чітку адресність, ґрунтуються передусім на врахуванні особливостей менталітету, використанні узагальнених прийомів психологічної дії, експлуатації притаманних поведінці людини у масі зростаючої емоційності, особистої безвідповідальності, поширення дії механізму емоційного зараження [2, с. 296]. Поширеними способами маніпулювання сучасного суспільства в умовах інформаційної війни можемо вважати: дезінформацію, поширення міфів і стереотипів, спотворення/приховування фактів, суб'єктивне використання соціологічних опитувань і статистичних даних, інформаційний тиск, таймінгове маніпулювання тощо.

Технології політичного маніпулювання в контексті інформаційно-пропагандистських війн несуть у переважній більшості негативний характер і становлять певну загрозу процесам розвитку громадянського суспільства. Тому актуальним є пошук способів вдосконалення і провадження ефективних методів

протистояння маніпулятивному впливу у інформаційному середовищі, що може стати предметом подальших наукових пошуків.

Джерела та література

1. Медведєв О. Застосування сучасних комунікативних технологій, наративи і теми інформаційної війни на території країни-агресора *Суспільно-політичні процеси*. Наукове видання Академії політико-правових наук України. Випуск 21. Київ: Видавництво Політія, 2023. 420. С.135–170. ULR: https://apls-ua.org/section/popular_science_magazine/archiv/
2. Прикладна політологія: навч. посібник / за ред. В. П. Горбатенка. Київ: Академія, 2008. 472 с.
3. Була С., Свідерська О. Соціальні мережі як інструмент політичної маніпуляції. *Політикус*. 2020. Вип. 4. С. 21–25.

СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ПОЛІТИЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Оленковська Лариса,

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Херсонського національного технічного університету
м. Херсон, Україна

olenkovska.larysa@kntu.net.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8417-3827>

Забезпечення ефективної системи політичних комунікацій, що здатна швидко й результативно задіяти відповідні антикризові механізми та реагувати на нові виклики і загрози, можливе лише з урахуванням деяких принципів. У першу чергу, важливим є забезпечення відкритості і доступності політичних комунікацій для різних груп суспільства, зокрема для людей з різними соціальними, економічними та політичними статусами. Цього можна досягти шляхом розширення кола отримувачів такої інформації та надання можливості активної участі громадян у процесі формування політичної агенди. Крім цього, варто зміцнити довіру до політичної системи, щоб громадяни переконалися в